

Com les ratlles de la mà

De lluny, les ciutats tenen un perfil assossegat, a recés del brogit del trànsit i la dissonància d'alçades i volums. A vegades semblen un monstre adormit, prest a aixecar-se, exhalant una remor sorda que és la suma de tota la vida que contenen. Altres mostren un escampall de plats i olles després de la batalla. Les millors ciutats són aquelles que es deixen veure en la pulcritud d'una silueta urbana forjada pels anys i les generacions.

L'acció de l'arquitectura i els arquitectes deixa una petja rotunda sobre la ciutat. Als pobles, pràcticament fins al segle XIX l'únic edifici que tenia autor era l'església. Eren temps d'arquitectes acadèmics formats a la capital del regne i destinats a bastir els edificis del poder. Potser el poder més ben articulat aleshores era l'eclesiàstic. El canvi de segle va portar nous poders i també els edificis construïts pels arquitectes universitaris: les cases burgeses i, més endavant, els equipaments, tan necessaris –escoles, escorxadors, mercats, fàbriques...–, així com les solucions urbanístiques de primera volada, les voltes porxades, els eixamples, les alineacions de les cases, al costat dels elements de l'arquitectura popular que perduraven.

Les nostres ciutats són la suma de tots aquests moments i del que ha passat fins als nostres dies. A les ciutats mitjanes i petites, especialment, la feso-

Més enllà de la franquícia

Avui contemplem les nostres ciutats i també les forasteres i en podem endevinar desitjos i frustracions, esplendors i decadències, seques intel·lectuals i creativitat. Un exercici propi de l'observador callat que arriba amb ànima d'amant, intentant esbrinar-ne la particularitat, allò que la fa diferent i seductora. Mirar el plànol, recórrer els carrers, visitar les places i els mercats, esperant trobar quelcom de genuí, més enllà de la imatge de franquícia i el clíxé de modernitat amb què sovint es disfressa la superficialitat. Un valor enterrat pel brogit i la pressa, però en certa mesura encara recuperable per alimentar identitats i traçar línies de futur en temps de canvi.

mia urbana acostuma a tenir un pare, aquell que en un moment determinat va poder aturar-se i pensar, que va tenir la ciutat al cap. En trobem bons i variats exemples: la Figueres de principi del segle XIX de Roca i Bros, la capital empordanesa del canvi de segle d'Azemar, la ciutat dels equipaments i els parcs de Giral Casadesús; la Bisbal de les Voltes de Martí Sureda i tot el reguitzell de projectes del seu arquitecte municipal Pelayo Martínez; l'Olot de Paluzie, de Roca Pinet, d'Esteve Corredo, la Girona de Sureda, Masó, Giral Casadesús i tants altres... De la costa, millor parlar-ne en un altre registre.

L'obra d'un arquitecte pot donar identitat a una ciutat. Sobretot si aquest és capaç d'articular un model propi. Aleshores es produeix la identificació estètica i ètica amb un lloc. A partir d'aquí és més fàcil entendre la realitat que tenim al davant, la història, els protagonistes, els agents econòmics, les flaqueses i els punts forts de cada lloc. És més fàcil llegir, com en les ratlles de la mà, el passat i sobretot el futur, escrit en la vocació que es prefigura. Res és gratuït en tota obra humana, i qualsevol gest parla de nosaltres, del que som i del que podem arribar a ser. Des del nostre present malmès, descurat i moltes vegades obviat, arquitectònicament parlant, podem intentar recuperar l'esperit del creador de cada obra, l'ànima d'un temps, el sentit d'una vida. No oblidem que la cultura, sempre, ens farà millors.